

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
09.03.2017

Sak:

Ny budsjettfordelingsmodell for UiT Norges arktiske universitetet

Innstilling til vedtak:

1. Ny budsjettfordelingsmodell for UiT Norges arktiske universitet vedtas som foreslått i saksframlegg med vedlegg, med de endringer som kom frem under styrebehandlingen.
2. Rammer i vedtatt budsjett 2017 lagt over på ny fordelingsmodell danner grunnlag for innføring av den nye fordelingsmodellen fra og med budsjett 2018.

Innledning:

Sak S 53-15 omhandler prosess for justering av UiTs budsjettfordelingsmodell, og vedtakets punkt 1 ga universitetsdirektøren følgende mandat:

«Universitetsdirektøren bes nedsette en arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til justering av UiTs budsjettfordelingsmodell i tråd med målsettinger som er beskrevet i dette saksdokumentet. (...) Arbeidet skal inkludere en bred prosess med diskusjoner og høringer og forankring mot styre, fakulteter og øvrige enheter i institusjonen.»

Mål for arbeidet med ny budsjettfordelingsmodell:

- At fordelingsmodellen skal bidra til måloppnåelse i UiTs strategiske plan
- At fordelingsmodellen blir et verktøy for å sikre stabilitet og forutsigbarhet, samtidig som den er tilstrekkelig fleksibel ved endringer i mål og prioriteringer
- At forskningsinsentivene bidrar til økt kvalitet og resultatoppnåelse på forskning
- At utdanningsinsentivene bidrar til økt kvalitet i utdanningene og økt gjennomstrømming av studenter på alle nivå
- Modellen skal stimulere til økt samhandling og utvikling med samfunns- og næringsliv i landsdelen
- Bidra til høyt nivå på institusjonens infrastruktur

Universitetsdirektøren oppnevnte i brev av 12.4.2016 en arbeidsgruppe som skulle arbeide frem forslag til ny modell. Arbeidsgruppens mandat var å:

1. *Utforme forslag til justering av UiTs budsjettfordelingsmodell i tråd med mål gitt i sak S 53-15 fra styret og mål og prinsipper i KDs modell til institusjonene.*
2. *Foreta simuleringer som sammenligner gammel modell med ny modell slik at konsekvenser av endringer er tilsiktet og tydelig fremkommer.*
3. *Gjennomføre arbeidet i dialog med organisasjonen og universitetsstyret gjennom høringer, tema på sentrale møter og møter i universitetsstyret.*

Utkast til ny modell er utarbeidet av en oppnevnt arbeidsgruppe og ble oversendt universitetsdirektøren 15.2.2017. Saken har vært tema i flere fakultetsdirektørmøter og i utvidet ledermøte. Det har vært gjennomført en intern høring med skriftlige tilbakemeldinger fra samtlige enheter ved UiT. Innkomne høringsinnspill er oppsummert og ligger ved saken i vedlegg 2. Høringsinnspillene og øvrige innspill etter behandling i de ulike fora, er innarbeidet i arbeidsgruppens endelige rapport som ble oversendt universitetsdirektøren i februar 2017. Universitetsdirektørens forslag ligger til grunn for styrebehandlingen og ligger som vedlegg 1 til denne saken.

Sentrale elementer i ny fordelingsmodell

Universitetsdirektøren foreslår at modellen i så stor grad som mulig er transparent med Kunnskapsdepartementets (KDs) finansieringsmodell til sektoren, og som ble innført fra og med 2017-budsjettet. Dette omfatter innhold og elementer, men også mål, hensikt og grunnleggende prinsipper bak modellen. Nærmere beskrivelse av KDs modell følger i vedleggets kapittel 4.

Forslag til ny fordelingsmodell for UiT følger i kapittel 5 i vedlegget, herunder mål og hensikt med fordelingsmodellen. Modellen er transparent sammenlignet med KDs modell, den henter grunnlagsdata fra samme kilde som departementet i fordelingen til institusjonene (DBH – Database for høyere utdanning), og mål og hensikt er videreført i UiTs modell. Fordelingsmodellen er først og fremst en modell for fordeling av budsjetttrammer til organisasjonsnivå 1 og 2 ved UiT, noe som innebærer at enhetene selv har egne mekanismer for intern viderefordeling ved egen enhet, og detaljbudsjetterer for egen enhet.

Vesentlige avvik mellom KDs modell og ny fordelingsmodell ved UiT, er fordeling til strategiske satsinger hvor det i UiTs modell er en fast årlig prosentandel som avsettes til dette formål. Dette er nærmere omtalt i vedleggets kapittel 5.2. Vesentlige endringer i forhold til UiTs tidligere modell er minimale og hovedsakelig bare de endringene som kom med den nye modellen fra departementet som gjelder resultatindikatorene. Dette er nærmere omtalt i vedleggets kapittel 5.1.

Den sentrale modellens hensikt og virkninger for institusjonene er videreført i den interne modellen, men med noe dempet intern virkning. Sentralt her er økt vekt og større andel resultatmidler i institusjonenes totalbudsjett og et kutt i basis for å finansiere den økte resultatdelen. For UiT fikk innføringen i 2017 som konsekvens et kutt i basis på 30 mill kr og en økning i resultatmidlene på tilnærmet 50 mill kr. Det vil si en netto-effekt for UiT på 20 mill kr som kommer som en økning i resultatmidlene. Disse er fordelt med 10 mill kr i 2017-budsjettet og de øvrige 10 mill tildeles over 2 år til og med 2019-budsjettet.

Universitetsdirektørens forslag innebærer et kutt i basis på totalt 17 mill kr og som fordeles etter samme fordelingsnøkkel som i eksisterende fordelingsmodell, som universitetsdirektøren foreslår videreført. Dette er omtalt i vedleggets kapittel 5.3.3 og 5.3.4.

De vesentligste konsekvensene av innføringen for enhetene, er endringene i forholdet mellom basisdel og resultatdelen av budsjettet. Dette er omtalt i kapittel 6.3 og tabellen her viser konsekvenser for:

- Forholdet mellom basis og styrke på intern videreføring av resultatindikatorene
- Endringer for den enkelte enhet på størrelsesforholdet mellom basis og resultatandel av budsjettet

Nivå på intern videreføring av resultatindikatorene er foreslått til 75% av gjeldende sats fra

departementet. Dette ut fra en begrunnelse med likhet til eksisterende nivå i dagens interne modell og lik vektning av utdannings- og forskningsinsentiver. Nivå og begrunnelser bygger også på det som har kommet frem i høringene underveis i arbeidet med modellen. Nærmere om insentiver, hensikt, nivå og begrunnelser er beskrevet i vedleggets kapittel 6.

Videre foreslår universitetsdirektøren at strategiske midler settes av som «fond». Det vil si at det i de årlige budsjettene settes av rammer til strategiske tiltak og til rekrutteringsstillinger, og at fordelingen av disse midlene skjer ved egne saker i styret på annet tidspunkt i året. Dette vil gjøre det enklere å overholde avsatte rammer til disse formål og at tildeling til enkelt-tiltak må skje innenfor tilgjengelig ramme.

Universitetsdirektøren foreslår at gjeldende prinsipper for fordeling til Administrasjonen og universitetets fellesutgifter videreføres i ny modell. Dette er nærmere omtalt i vedleggets kapittel 5.5. Videre foreslås det at modellen innføres fra og med budsjett 2018. Grunnlag for innføringsåret vil være innhold i vedtatt budsjett 2017 lagt over på ny fordelingsmodell. Dette tallgrunnlaget fremkommer i tabellen i kapittel 6.3.

Sentrale problemstillinger som det bør tas stilling til

Hensikt, mål og virkeområde

Finansieringsmodellen er en modell for intern *fordeling av årlig ramme* fra Kunnskapsdepartementet. Det forutsettes at den enkelte enhet har egne mekanismer for intern viderefordeling og som bygger på prinsipper og intensjoner i UiTs modell. Av innkomne høringsuttalelser uttrykkes det at fordelingsmodellen i seg selv ikke kan løse alle utfordringer ved UiT, men kan være et instrument som bidrar til realisering av mål og strategi i tillegg til andre styringsmekanismer. Styret kan vurdere om og eventuelt hvilke føringer som bør legges til grunn for utformingen av de fakultetsvise modellene og hvordan dette kan følges opp av universitetsdirektøren. Er det mekanismer i modellen som f.eks. bør være gjennomgående for UiT, i så fall hvilke? Et annet spørsmål har også vært fordelingsmodellens «virkeområde», det vil si i hvor stor grad man kan forvente at denne skal bidra til måloppnåelse.

Modellen - struktur og innhold

Skisse til forslag om ny modell og forholdet til sentral modell fremkommer i kapittel 4, siste avsnitt. Innkomne høringsuttalelser støtter forslaget og det har ikke kommet andre forslag til selve modellen. Styret kan vurdere om det er andre sentrale elementer som eventuelt bør omhandles av modellen.

Stabilitet og forutsigbarhet

Stabilitet og forutsigbarhet og mekanismer for å hindre årlige budsjettsvingninger, har vært et gjennomgående tema ved de siste års budsjettbehandlinger. Det har derfor blitt etterspurt mekanismer i fordelingsmodellen som kan bidra til dette. I universitetsdirektørens forslag ligger innføring og videreføring av *avsetninger til bygg og infrastruktur* og *reserven* som mekanismer som skal bidra til dette slik:

- *Avsetninger til bygg og infrastruktur* som ble innført i 2017-budsjettet er foreslått videreført. Det er hovedsakelig tiltak innenfor disse kategoriene som har «kommet og gått» i de årlige budsjettene og som har gitt årlige svingninger. Ved å sette av årlige midler til disse formål, vil man måtte budsjettere innenfor avsatte rammer, noe som vil forhindre budsjettkutt når det kommer enkelttiltak som krever store budsjettposter.

Nivå på disse avsetningene har vært diskutert i høringsinnspillene, og begrunnelse for

nivå framkommer i vedleggets kapittel 5.3.3.

- *Reserve.* I tillegg til ovennevnte avsetninger, foreslår direktøren at det avsettes midler til en reserve/buffer som skal ivareta mindre justeringer. Forslaget innebærer at denne bør være på om lag 10 mill kr for å kunne virke etter hensikten. Beløpet settes av en gang (i 2018-budsjettet), og er for etterfølgende år kun gjenstand for endringer. Dette betyr at mindre rammeendringer tas her og «uspesifiserte rammeøkninger» går inn på reserven. I 2017-budsjettet er det ikke tilstrekkelige midler til denne reserven, og tiltaket må prioriteres i 2018-budsjettet hvis denne skal innføres som tiltenkt.

Styret kan ta stilling til om disse bør videreføres/innføres, om dette er tilstrekkelige mekanismer og om nivå på de foreslåtte mekanismene.

Nivå på intern viderefordeling av resultatindikatorene

Nivå på intern viderefordeling av resultatmidlene er foreslått til 75 % av departementets årlige satser til sektoren. Styret kan ta stilling til forslaget med de virkninger dette får for basis og med begrunnelser for dette slik dette fremkommer i kapittel 6 og spesielt kapittel 6.3.

Fond for strategiske midler og rekrutteringsstillinger

Styret kan ta stilling til forslaget om omgjøring av strategiske satsinger til fond for strategiske satsinger og fond for rekrutteringsstillinger slik dette fremkommer i vedleggets kapittel 5.2.2 og 5.2.3.

I tillegg foreslår direktøren at midler til formidling og vitenskapelig utstyr som i dagens modell ligger i de strategiske satsingene, flyttes over til enhetenes basis i tråd med gjeldende fordelingsnøkkel. Dette omfatter også forslag til endring i vedtatt prosentsats for de restmidler som blir igjen i strategiske satsinger, jf. vedleggets kapittel 5.2.2.

Finansiering av Administrasjonen og fellesutgifter

Universitetsdirektøren foreslår at gjeldende prinsipper i dagens modell for fordeling til Administrasjonen og UiTs fellesutgifter videreføres i den nye modellen. Nærmere omtale av forslaget fremkommer i vedleggets kapittel 5.5. og 5.6, og styret kan ta stilling til forslaget.

Odd Arne Paulsen
kst. universitetsdirektør

Eli M. Pedersen
økonomidirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Eli Margrete Pedersen

Vedlegg 1: Forslag til ny fordelingsmodell

Vedlegg 2: Oppsummering av innkomne høringsinnspill